

باسمه تعالی

محل مهر آموزشگاه	اداره کل آموزش و پرورش استان چهارمحال و بختیاری اداره آموزش و پرورش شهرستان بن دبیرستان حجاب بارده امتحانات نوبت اول دی ماه ۱۳۹۹ تاریخ امتحان : ۱۳۹۹/۱۰/.....	نام و نام خانوادگی: نام پدر: شماره دانش آموزی: نام درس: علوم و فنون ادبی ۱ پایه: دهم نام دبیر: زمانی پور
نمره با عدد: نمره با حروف: امضای مصحح :	ساعت شروع : مدت امتحان : ۶۰ دقیقه تعداد سوال و صفحه : ۲۵ سؤال و ۴ صفحه	

شماره	تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره)	نمره										
۰/۷۵	جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید. الف) آثار بر جای ماندهٔ زبان فارسی باستان، فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی به خط نوشته شده است. ب) هر چیزی که ذهن ما را به پویایی در آورد است. پ) رایج‌ترین انواع شعر فارسی در قرن چهارم و نیمهٔ اول قرن پنجم به سه بخش حماسی، و غنایی تقسیم می‌شود.	۱										
۰/۷۵	درستی یا نادرستی عبارات زیر را با (د)، (ن) مشخص نمایید. الف) قرن چهارم، دورهٔ طلایی همراه با شکوفایی روح ایرانی بود که با دانشمند بزرگی چون ابوعلی سینا شروع شد و با شاعر بی نظیری مانند فردوسی ادامه یافت. () ب) رودکی و بلخی، دو شاعر مشهور، به ادبیات تعلیمی قوت و استحکام بخشیدند. () پ) موضوع کتاب شاهنامهٔ ابو منصور تاریخ گذشتهٔ ایران است. ()	۲										
۰/۵	با توجه به متن زیر از تاریخ بلعمی، در همهٔ گزینه‌ها به جز گزینهٔ به ویژگی نثر قرن چهارم و نیمهٔ اول قرن پنجم اشاره شده است. «گودرز شاد شد و بر کیخسرو آفرین کرد و گفت پادشاهی و فرمان شما را و بندگی ما را، چون روز دیگر ببود، کیخسرو سپاه گرد کرد و گفت چاره نیست تا کینه از افراسیاب بکشم» الف) سادگی و روانی (ب) به دور بودن از اصطلاحات علمی پ) افزایش کاربرد لغات عربی (ت) توجه به موضوع حماسی	۳										
۰/۷۵	هریک از موارد گروه «الف» در جدول زیر مربوط به کدام یک از شخصیت‌های گروه «ب» است؟ «دو مورد اضافی است.»	۴										
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>«الف»</th> <th>«ب»</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>پدر شعر فارسی</td> <td>محمد بن جریر طبری</td> </tr> <tr> <td>سرودن قصیدهٔ تمام و کمال با موضوع اندرزی</td> <td>عنصری</td> </tr> <tr> <td>تفسیر طبری</td> <td>کسایی مروزی</td> </tr> <tr> <td></td> <td>رودکی</td> </tr> </tbody> </table>	«الف»	«ب»	پدر شعر فارسی	محمد بن جریر طبری	سرودن قصیدهٔ تمام و کمال با موضوع اندرزی	عنصری	تفسیر طبری	کسایی مروزی		رودکی	
«الف»	«ب»											
پدر شعر فارسی	محمد بن جریر طبری											
سرودن قصیدهٔ تمام و کمال با موضوع اندرزی	عنصری											
تفسیر طبری	کسایی مروزی											
	رودکی											
۰/۵	برای خواندن هر یک از متون زیر، کدام لحن مناسب تر است؟ الف) گفتم غم تو دارم، گفتم غمت سرآید گفتم که ماه من شو، گفتم اگر برآید «حافظ» ب) به گرز گران دست برد اشکبوس زمین آهنین شد سپهر آبنوس «فردوسی»	۵										

۰/۷۵	در بیت زیر واج آرای «صامت» بیشتر محسوس است یا واج آرای «مصوت»؟ واج هایی را که آرایه واج آرای پدید آورده، مشخص کنید. خیزید و خز آرید که هنگام خزان است باد خنک از جانب خوارزم وزان است.	۱۶
۱	در عبارات زیر، رکن های سجع را بیابید و نوع سجع ها را نیز بنویسید. الف) منتّ خدای را عزّ وجلّ که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت. ب) دوستی را که به عمری فرا چنگ آرند نشاید که به یک دم بیزارند.	۱۷
۰/۵	در بیت زیر میان کدام واژه ها آرایه تکرار (واژه آرای) به چشم می خورد؟ عمر ما را مهلت امروز و فردای تو نیست من که یک امروز مهمان توام، فردا چیست؟	۱۸
۰/۵	به سوالات زیر کوتاه پاسخ دهید. الف) ارزش موسیقایی کدام نوع سجع در سخن، بسیار است؟ ب) عواملی که موسیقی لفظی را پدید می آورند، چه می نامند؟ پ) «_ U» علامت الگوی چه نوع هجایی است؟	۱۹
۰/۵	در آرایه سجع حداقل چند جمله نیاز است و رکن های سجع در کجای جمله ها می آیند؟	۲۰
۰/۷۵	عبارت زیر را می توان مسجّع نامید؟ دلیل خود را بنویسید؟ در آب، حیات تن ها بُود و در قرآن حیات دل ها بُود.	۲۱
نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)		
۰/۲۵	در بیت «بوی جوی مولیان آید همی / یاد یار مهربان آید همی» الف) کار برد دستور تاریخی در کدام واژه دیده می شود؟ ب) کدام کلمات در بیت بالا قافیه هستند؟	۲۲
۰/۵	با توجه به سروده های زیر به پرسش ها پاسخ دهید. به دام افتاد روباهی سحرگاه به روبه بازی اندیشید در راه که گر صیاد بیند هم چنینم دهد حالی به گآزر پوستینم الف) در هنگام خواندن این شعر، از چه لحنی باید استفاده کنیم؟ ب) برای قلمرو زبانی، دو ویژگی در بیت های بالا به دست آورید.	۲۳
۰/۲۵	در کدام بیت آرایه تشبیه دیده می شود؟ الف) هرکه زین گلشن، لپی خندان تر از گل بایش ب) صبر بر جور فلک کن تا برآیی روسفید خاطری فارغ زعالم چون توکل بایش دانه چون در آسیا افتد تحمل بایش	۲۴

<p>۰/۵</p> <p>۱</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p>	<p>حکایت زیر را بخوانید و آن را از دید قلمرو ادبی و فکری بررسی نمایید.</p> <p>□ روزی شخصی پیش بهلول بی ادبی نمود. بهلول او را ملامت کرد که چرا شرط ادب به جا نیاوردی؟ او گفت: چه کنم؟ آب و گل مرا چنین سرشته اند. گفت: آب و گل تو را نیکو سرشته اند، اما لگد کم خورده است!</p> <p>الف) قلمرو ادبی (دو مورد):</p> <p>ب) قلمرو فکری: ۲۵</p> <p>پ) چه رابطه ای بین کلمات «آب» و «گل» وجود دارد؟</p> <p>ت) واژه «بی ادبی» چند هجا دارد؟</p> <p>فرزندم بال های اندیشه ات پر توان باد</p>
---	---

